

Таким чином, сутність даного покарання полягає у тому, що засудженому забороняється за вироком суду обіймати певні посади або займатися певними видами діяльності, які конкретно та чітко визначені у вироку, для того щоб унеможливити у подальшому повторне вчинення ним злочину з використанням певної посади чи внаслідок здійснення діяльності певного виду. Досягнення цієї мети можливо лише при строгому додержанні приписів законів у процесі призначення та виконання цього покарання, що вимагає подальшого наукового дослідження.

Список використаних джерел:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К. ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
2. Лужбин А.В. Содержание наказания в виде лишения права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью / Уголовно-правовые и криминологические меры предупреждения преступлений : Межвузовский сб. науч. трудов. – Омск : Изд-во Омской ВШМ МВД СССР, 1986. – 149 с.
3. Таганцев Н.С. Русское уголовное право : В 2т. – Тула : Автограф, 2001. – Т. 2. – 688 с.
4. Старков О.В. Криминологические проблемы исполнения уголовного наказания: Дисс. д-ра юрид. наук. – М, 1998. – 429 с.
5. Курс уголовного права. Общая часть. Учение о наказании : Учеб. Пособие : В 2 т. / Под. ред. Кузнецовой Н.Ф. и Тяжкова И.М. – М. : Зеркало, 1999. – Т. 2. – 400 с.
6. Степанюк А.Ф. Порядок и условия исполнения наказаний, не связанных с мерами исправительно-трудового воздействия. – К. : УМК ВО, 1990. – 58 с.

Лотоцька М.І.

студентка,

Науковий керівник: Комаров О.Д.

асистент кафедри кримінального права № 1,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ПОДАТКОВОГО КОМПРОМІСУ

Як відомо, 17 січня 2015 року набув чинності Закон України від 25 грудня 2014 року № 63-VIII (далі – Закон № 63) «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей уточнення податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та податку на додану вартість у разі застосування податкового компромісу», яким передбачено запровадження процедури податкового компромісу. Введення такого механізму дало можливість віднайти конструктивний діалог між державою та платниками податків. Однак, під час застосування податкового компромісу, на практиці виникає багато суперечливих моментів, які потребують роз'яснення. Це зумовлено наявністю певної кількості незрозумілих та неточно сформульованих норм у законі, які виникли одночасно із запровадженням податкового компромісу.

Законом № 63 зазначено, що податковий компроміс – це режим звільнення від юридичної відповідальності платників податків та/або їх посадових (службових) осіб за заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість. Прикінцевими положеннями цього Закону зміни було внесено до ст. 212 Кримінального кодексу України (далі – КК), яка була доповнена частиною 5, що містить припис про те, що ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів), не вважається умисним, якщо платник податків досяг податкового компромісу відповідно до підрозділу 9–2 розділу ХХ «Перехідні положення» Податкового кодексу України.

По-перше, в п. 13 ППВСУ «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів» від 8 жовтня 2004 р. № 15 вказується, що ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів може бути вчинене, зокрема, і шляхом заниження об'єктів оподаткування, сум податків, зборів, інших обов'язкових платежів, приховування факту втрати підстав для одержання пільг з оподаткування, а також подання неправдивих відомостей чи документів, що засвідчують право фізичної особи на податковий кредит або на податкову соціальну пільгу. В свою чергу, такі дії зазвичай пов'язані з внесенням завідомо неправдивих відомостей до податкових декларацій. Декларація ж є офіційним документом і внесення до неї неправдивих відомостей може утворювати склад злочину, передбачений ст. 358 КК («Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів») чи ст. 366 КК («Службове підроблення») залежно від суб'єкта, який їх вчинив. На необхідності такої додаткової кваліфікації підроблення наголошує і Пленум ВСУ у п. 14 вищезазначеної постанови.

З вищенаведеного виникає питання про те, чи підлягає особа звільненню від кримінальної відповідальності за такі злочини, що передували ухиленню? КК не містить відповіді на питання про те, чи буде платник податку звільнений від відповідальності за вчинення можливих інших злочинів, які безумовно пов'язані зі сплатою податків. Буквальний аналіз положень ст. 212 КК з очевидністю свідчить, що особа може розраховувати тільки на звільнення від відповідальності за ухилення від сплати податків. В той же час, залишаються всі підстави для притягнення до кримінальної відповідальності за підроблення документів чи службове підроблення осіб, які звільняються від відповідальності на підставі ч. 5 ст. 212 КК.

По-друге, привертає увагу і той факт, що в п. 10 підрозділу 9–2 розділу ХХ ПК законодавець чітко вказує, що умисним ухиленням від сплати податків, зборів, обов'язкових платежів вважається лише діяння особи, а не його поєднання із спричиненими ним наслідками. Крім цього, ПК вказує, що досягнення податкового компромісу можливо лише стосовно такого ухилення від сплати податків, що призвело до заниження податкових зобов'язань платника з *податку на прибуток підприємств* та/або *податку на додану вартість*. В ч. 5 ст. 212 КК зазначено, що при досягненні податкового компромісу умисним ухиленням від сплати податків не будуть визнаватись

діяння, передбачені частинами першою – третьою цієї статті. Зважаючи на різноманітність способів ухилення (примірний перелік яких зазначений у абз. 2 п. 13 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів» від 08.10.2004 року № 15), постає питання: які конкретно форми ухилення і від сплати яких саме податків у разі досягнення податкового компромісу є підставою для застосування ч. 5 ст. 212? Видається, що з урахуванням положень п. 10 підрозділу 9–2 розділу ХХ ПК для застосування ч. 5 ст. 212 не принципово в який саме спосіб було вчиненого ухилення (неподання документів, пов'язаних із їх обчисленням та сплатою до бюджетів чи державних цільових фондів; приховування об'єктів оподаткування; заниження цих об'єктів; заниження сум податків, зборів, інших обов'язкових платежів; приховування факту втрати підстав для одержання пільг з оподаткування; подання неправдивих відомостей чи документів, що засвідчують право фізичної особи на податковий кредит або на податкову соціальну пільгу). Головне, щоб в результаті, таке ухилення призвело до заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість. Тобто, ключовим є вид податку, а не форма ухилення стосовно його сплати.

По-третє, податковий компроміс може бути досягнутий виключно стосовно сум заниження податкових зобов'язань з податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість за будь-які податкові періоди до 1 квітня 2014 року з урахуванням строків давності. Тобто, податковий компроміс може бути досягнутий лише щодо тих ухилень, які відбувались з 1 квітня 2011 року до 1 квітня 2014 року. Як вже вказувалося, зміни стосовно податкового компромісу набрали чинності 17 січня 2015 року (а були прийняті 25 грудня 2014 року). Постає питання: скільки осіб, які ухилялися від сплати податків до 1 квітня 2014 року, перестали ухилятися після цієї дати і з яких причин вони мали це зробити? Наявні всі підстави притягати до кримінальної відповідальності за ст. 212 КК тих осіб, які хоча й досягнули податкового компромісу, втім ухилялися від сплати тих же податкових зобов'язань з податку на прибуток та/або додану вартість після 1 квітня 2014 року. Видається, що якщо й оголошувати «податкову амністію», то вона має розповсюджуватись на всі випадки ухилення від сплати податків до моменту набрання чинності законом про її проголошення.

Отже, хоча введення такого механізму як податковий компроміс, й виглядає доволі таки зручним способом вирішити конфлікти між платниками податків і державою, однак, не зовсім точна правова регламентація цієї процедури викликає ряд спірних питань, проаналізованих вище, які не сприяють ефективному застосуванню цього виду звільнення від кримінальної відповідальності і потребують подальшого врегулювання та уточнення з боку законодавця.